

בן עזריה סבר כרבנן דאמרי בבביתא
[לקמן פו, ב] בחמישי בשבת עביד פרישה
מנשותיהם, ויש שלא פירשו רק בסוף היום,
ובשבת ניתנה תורה, והם טבלו בליל שבת
[כמבואר לקמן], ומאחר שלא חששו שמא
יפלטו הנשים מיד לאחר הטבילה, שמע
מינה שהפולטת ביום השלישי טהורה.

ורבי ישמעאל סבר כרבי יוסי דאמר
ברביעי בשבת עביד פרישה ושבת הוא יום
רביעי לשימושה וא"כ אין לנו ראייה אלא
שהפולטת ביום הרביעי, טהורה.

אלא רבי עקיבא כמאן סבר? מהיכן למד
שהתורה הקפידה על עונות שהרי הם
הוזהרו לפרוש רק מסוף היום ויש כאן ימים
ולא עונות.

ומתריצין: לעולם כרבי יוסי סבר שהופרשו
ברביעית אלא שהוא סבר שהופרשו מתחילת
היום וכדאמר רב אדא בר אבהו: משה
בהשכמה עלה ובהשכמה ירד כל עליותיו
וירידותיו להר סיני היו בהשכמה.

בהשכמה עלה: דכתיב "וישכם משה
בבקר ויעל אל הר סיני". בהשכמה ירד:
דכתיב "לך רד ועלית אתה ואהרן עמך"
מקיש ירידה לעלייה — מה עלייה
בהשכמה אף ירידה בהשכמה.

הלכך הא דכתיב "וירד משה מן ההר אל
העם ויקדש את העם" דהיינו שהזהירם על
פרישה, היתה בהשכמה. שמאז הוצרכו
לפרוש. והרי מתחילת יום רביעי עד ליל
שבת יש חמש עונות, שמע מינה שעד חמש
עונות עדיין האשה מטמאת בפליטתה.

ומקשינן: למה ליה למה למימרא להו
מיד בהשכמה שיפרשו? והרי בלאו הכי לא
היו משמשין ביום. והאמר רב הונא:

ישראל קדושים הן, ואין משמשין
מטותיהן ביום?

ומתריצין: הא אמר רבא: אם היה בית
אפל מותר.

ואמר רבא ואיתימא רב פפא: תלמיד
חכם שהוא צנוע ולא יבא להסתכל —
מאפיל בטליתו, ומותר, ולכן היה צריך
להזהירם בהשכמה שיפרשו.

ומקשינן: והא על כרחך לא טבלו הנשים 19-ב
בליל שבת, דא"כ "טבולי יום" נינהו בשעת
מתן תורה, לפי שלא היה להם הערב שמש
לאחר טבילתן. אלא ודאי טבלו בערב שבת,
וא"כ לכולי עלמא נגרע יום אחד מהחשבון?

ומתריצין: אביי בר אבין ורב הנינא בר
אבין דאמרי תרווייהו: ניתנה תורה
לטבולי יום! שלא הקפידה התורה על כך
שלא יהיו טבולי יום בשעת מתן תורה, אלא
רק בקדשים נאמר שצריך הערב שמש.

יתיב מרימר, וקאמר לה להא שמעתתא
דאמוראי, דניתנה תורה לטבולי יום.

אמר ליה רבינא למרימר: האם "ניתנה"
קאמרת, שאכן הן טבלו בליל שבת, או
"ראויה" קאמרת, שראויה לינתן לטבולי
יום, ולכן אף שלמעשה הן טבלו מבעוד יום,
יש לכלול יום זה בחשבון.

שכן, אילו היו פולטות לאחר הטבילה קודם
הלילה הן אכן היו טמאות, ואז היו טובלות
שוב בלילה, שהרי ראויה תורה לטבולי יום.
אלא שלמעשה לא הוצרכו לכך לפי שלא
פלטו, ולכן החשבון מסתיים רק בליל שבת.

אמר ליה מרימר: "ראויה" קאמינא!

ומקשינן לרבי עקיבא, דבעי חמש עונות:

דסברי כרבי עקיבא, דפרשו מהאשה ביום רביעי בבקר אלא שהם מוסיפין עוד עונה אחת, כי פליטת ליל שבת עדיין מטמאה. ואותן שפלטו בליל שבת טבלו שוב בשבת בבקר, ולפיכך ניתנה התורה בשבת בבקר ולא בלילה, כי לא מלאו עדיין שש עונות [ולא סבירא להו משום "לא מראש בסתר דברתי" דלעיל].⁽³⁾

אמר רב חסדא: מחלוקת התנאים מאיזה יום מסרחת השכבת זרע, היא דוקא בשכבת זרע שפירשה מן האשה, שמתקלקלת מפני שמתחממת בגופה. אבל פירשה מן האיש על הבגד — טמאה כל זמן שהיא לחה. [אבל משיבשה אינה מטמאה, שאינה ראויה להזריע].

מתניב רב ששת: תניא: כתיב "וכל כגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע" — פרט לשכבת זרע שהיא פרוחה שאינה מטמאה.

מאי לאו, בשכבת זרע שפירשה מן האיש קמירי, דטהורה כשמסרחת אפילו היא לחה, דהא לא קתני "פרט לכשיבשה". וקשיא לרב חסדא?

ומתריצין: לא! אלא כשפירשה מן האשה מיירי.

וליתבלו ביני שימשי בליל שבת [ונקרא "ביני שימשי" דהיינו בין השמשות, לפי שבין השמשות שלו שונה בדינו מכל ימי השבוע], וליקבלו תורה ביני שימשי? ומאחר שלא ניתנה תורה עד הבקר שמע מינה שאם היו פולטות בלילה היו טמאות [והיו טובלות שוב], וא"כ צריך להוסיף עוד עונה?

ומתריצין: **אמר רבי יצחק:** כתיב "לא מראש [בתחילת נתינת התורה] בסתר דברתי" כלומר בלילה. אלא בגלוי ביום.⁽¹⁾

ואכתי מקשינן לרבי עקיבא: וליטבלו בצפרא דשבתא, וליקבלו תורה בצפרא דשבתא? ולמה הוצרכו לפרוש מיום רביעי בבקר? והרי די היה להם לפרוש מליל חמישי, ועד שבת בבקר יש חמש עונות, ואז יטבלו שהרי ניתנה תורה לטבולי יום.

ומתריצין: **אמר רבי יצחק:** שלא יהא הללו הולכין לקבל תורה, והללו הולכין לטבילה.⁽²⁾

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי ישמעאל ורבי עקיבא. אבל חכמים אומרים: שש עונות שלמות בעינן כדי לטהר פליטה שלאחריהן.

חצות, שהרי יש כאן ביטול תורה. תוד"ה אמר.

3. והלכה כחכמים, ומכאן מקור הדין שנדה הבאה ליטהר אינה מפסקת בטהרה עד יום הששי לראיתה, ואז מתחילה למנות שבעה נקיים, שמא תפלוט שכבת זרע באמצע ספירתה ותסתור את מנינה. עיין שו"ע יו"ד סי' קצ"ו סי"א.

1. ורש"י הביא מקרא אחר "לא בסתר דברתי במקום ארץ חשך", דהיינו בלילה שהוא חשך. ועיין הגהה על הגליון ורש"ש.

2. ותירוצו זה אינו מספיק גם לתרץ הקושיא הקודמת, שיתבלו בליל שבת ויקבלו אז את התורה, כי עדיין יש להקשות שיתבלו בתחילת ליל שבת ויקבלו את התורה בחצות הלילה. אבל ביום אין להקשות שיאחרו את קבלת התורה עד

אמר רבא: דכולי עלמא בראש חדש סיון אתו למדבר סיני. דכתיב הכא "ביום הזה באו מדבר סיני" וכתיב התם "החדש הזה לכם ראש חדשים". וילפינן גזירה שוה "הזה" — "הזה": מנה להלן ראש חדש אף כאן ראש חדש.

ודכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל. דכתיב הכא בעשרת הדברות "זכור את יום השבת לקדשו", וכתיב התם "ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" — מה להלן בעיצומו של יום היציאה ממצרים נאמר להם צווי הזכירה, כדכתיב "זכור את היום הזה", אף כאן בעיצומו של יום השבת נאמר להם "זכור את יום השבת לקדשו".

כי פליגי בקביעת דירחא באיזה יום הוקבע ראש חדש —

רבי יוסי סבר: בחד בשבא ביום ראשון בשבוע איקבע ירחא, נקבע ראש חודש סיון, ואז באו למדבר סיני.

ובחד בשבא לא אמר להו הקב"ה ולא מידי, משום חולשא דאורחא.

בתרי בשבא אמר להו: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", וכל אותה הפרשה שתחילתה "ומשה עלה אל האלהים". ועליה זו היתה ביום השני בהשכמה, כדאמרינן לעיל שכל עליותיו של משה בהשכמה היו.⁽⁴⁾

בתלתא בשבא, אמר להו מצות הגבלה, א-19 שישמרו מעלות בהר.

בארבעה בשבא עבוד פרישה עד שבת,

בעי רב פפא: שכבת זרע של ישראל ששהתה במעי כותית [גויה] — מהו? האם היא מסרחת לאחר שלשה ימים כבמעי ישראלית או לא. ונפקא מינה, שאם תפלוט לאחר שלשה ימים, לא תטמא שכבת הזרע את הנוגע בה, ונקט שכבת זרע של ישראל, דאילו של גוי אינה טמאה].

וצדדי האיבעיא:

מי אמרינן דוקא ישראל, דדאיגי במצות, שמודאגים וחרדים על קיום המצות, חביל [חם] גופייהו. שהדאגה מחממת הגוף [כדכתיב "חם לבי בקרבי"] והשכבת זרע מתקלקלת מהחום. אבל עכו"ם, דלא דאיגי במצות, לא.

או דילמא כיון דאכלין הגויים שקצים ורמשים — חביל חם גופייהו.

ואם תמצוי לומר בעכו"ם דכיון דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו, אכתי תיבעי:

שכבת זרע במעי בהמה — מהו?

מי אמרינן דוקא אשה, דאית לה פרוזדור לפני בית הרחם המונע מהאוויר מליכנס לרחם, הלכך מסרחת שכבת הזרע. אבל בהמה דלית לה פרוזדור, לא.

או דילמא לא שנא.

ומסקינן: תיקו!

תנו רבנן: בששי בחדש סיון ניתנו עשרת הדברות לישראל.

רבי יוסי אומר: בשבעה בו ניתנו עשרת הדברות.

הרא"ם, דא"כ למה צריכה הגמרא לומר דבחד

4. במהרש"א [לקמן פז א] הביא קושית